

ADATALAPÚ VERSENYKÉPESSÉG ELEMZÉS

Chikán Attila és Kiss-Dobronyi Bence
2019/2020 II. félév

A kurzus a BCE Versenyképesség Kutató Központjának idén tavasszal elvégzett, több mint 200 vállalat mintegy 800 vezetőjére kiterjedt kérdőíves felmérésére építve mutatja be a hazai vállalatok helyzetét. A kurzus ötvözi az elméleti és a módszertani megközelítést, fő célja annak bemutatása, hogy a napjainkban divatos adatelemzési megközelítések milyen új fegyvereket adnak a vállalati stratégiával foglalkozó elemzők és a stratégiákat alakító gyakorlati szakemberek kezébe.

A kurzust 12 alkalomra tervezzük. Írásbeli beszámolóval zárul (15.000 karakteres akadémiai dolgozat), de azt reméljük, hogy TDK dolgozatokhoz is elvezet és akár publikációt is megalapozhat. A friss adatrendszer és a kombinált elméleti/gyakorlati megközelítés ritka jó lehetőség értékes TDK-ra, diplomamunkára. A kurzuson való eredményes részvétel jelentős aktivitást igényel. Ez magában foglal vállalatgazdaságtan, vállalati stratégia tematikájú és módszertani anyag olvasását, illetve elemzési feladatok (statisztikai elemzés, adatvizualizáció, stb.) elvégzését. A kurzushoz haladó szintű statisztikai ismeretek (korreláció, variancia, regressziós módszerek ismerete) szükségesek. A kurzus során R-t használunk a statisztikai elemzésekre és az adatvizualizációra, ennek megfelelően előnyös az R, mint programozási nyelv ismerete. A kurzus lehetőséget ad arra, hogy az empirikus kutatás fejlett, nyílt forráskódú megoldáskora épülő lehetőségeit és képességeit egy klasszikus gazdaságelméleti témában alkalmazzuk - és megismerjük nem csak a lehetőségeket, de a problémákat is.

Átfogó tematika:

1-4 alkalom:

1. Az alapok – a kettős értékteremtés, exploration and exploitation, dinamikus és statikus képességek
 - a. Chikán (2003): A kettős értékteremtés és a vállalat alapvető célja. *Vezetéstudomány* 34.5: 10-12.
 - b. March (1991): Exploration and Exploitation in Organizational Learning. *Organization Science* 2.1: 71-87.
 - c. Teece (2014): The Foundations of Enterprise Performance: Dynamic and Ordinary Capabilities in an (Economic) Theory of Firms. *Academy of Management Perspectives* 28.4: 328–352.
2. Vállalati versenyképesség fogalma és elemzésének megközelítései
 - a. Chikán (2006): A vállalati versenyképesség mérése. *Pénzügyi Szemle* 51.1: 42-57.
 - b. Chikán – Czakó – Demeter – Losonci (2019): Versenyben a világgal? – A mikrogazdasági versenyképességi kutatások eredményei, 1995-2018. *Vezetéstudomány* 50.12: 16-31.
3. Alternatív megközelítések / kritika
 - a. Cerrato & Depperu (2011): Unbundling the construct of firm-level international competitiveness. *Multinational Business Review*, 19.4: 311–331.
 - b. Krugman (1994): Competitiveness: A Dangerous Obsession. *Foreign Affairs* 73.2: 28-44

- c. Aiginger & Vogel (2015): Competitiveness: from a misleading concept to a strategy supporting Beyond GDP goals. *Competitiveness Review* 25.5: 497-523
- 4. Magyar vállalati helyzetkép
 - a. A Versenyképességi Kutató Központ legfrissebb hullámának tézisei
 - b. Chikán et al. (2019): A 4. ipari forradalom küszöbén. Gyorsjelentés a 2019. évi kérdőíves felmérés eredményeiről [részletek]

Feladat: kutatási hipotézis megfogalmazása, alátámasztása rövid esszében

5-8 alkalom:

- 5. Az empirikus kutatás módszertana
 - a. Feladatok a megfogalmazott hipotézisekkel
 - b. Adatbázis megismerése
- 6. Felderítő elemzés, adattisztítás, hiányzó adatok
 - a. *Adatok feltérképezése*
Grolemund – Wickham (2017): R for Data Science, Exploratory Data Analysis 7. fejezet
 - b. *Munka a hiányzó adatokkal*
Kang (2013): The prevention and handling of the missing data, *Korean journal of anesthesiology* 64.5: 402-406
Eekhout et al. (2014): Missing data in a multi-item questionnaire are best handled by multiple imputation at the item score level
 - c. *Normalizálás és adattranszformáció*
- 7-8. Faktorelemzés
 - Felderítő*
 - a. Gaskill – Van Auken – Manning (1993): A factor analytic study of the perceived causes of small business failure. *Journal of Small Business Management* 31.4: 18-31
 - b. PennState STAT505: Lesson 11-12, PCA and EFA
 - Megerősítő*
 - c. Keith (2019): Multiple Regression and Beyond, Chapter 16, Confirmatory Factor Analysis

Feladat: deskriptív vizsgálat elkészítése és prezentálása a kutatási hipotézis mentén

9-12 alkalom:

- 9. Prezentációk és visszajelzés
- 10-11. Strukturális egyenletek modellezése
 - a. Keith (2019): Multiple Regression and Beyond, Chapter 17, Introduction to Latent Variable SEM
 - b. Koltai (2013): Túl a regresszió
 - c. lavaan package tutorial
 - d. Lin et al. (2005): A structural equation model of supplychain quality management and organizational performance, *International Journal of Production Economics* 96.3: 355-365
 - e. Huang et al. (2016): The relationship between corporate innovation and performance, *Total Quality Management & Business Excellence*, 29.3-4: 441-452

- f. Chikán et al. (2020): Firm Competitiveness: a General Model and a Manufacturing Application in the Age of Digitalization

12. Kurzus áttekintése, kutatási irányok megbeszélése

Feladat: beszámoló dolgozat elkészítése

Chikán Attila

Közgazdász, egyetemi tanár, az MTA levelező tagja. Kutatási területe a vállalatgazdaságtan, a vállalati versenyképesség és a logisztika. 1970-től a Rajk László Szakkollégium alapító igazgatója, majd elnöke. 1998–1999-ben Magyarország gazdasági minisztere (az első Orbán-kormány elején), majd 2000 és 2003 között a Budapesti Corvinus Egyetem rektora.

Kiss-Dobronyi Bence

Közgazdász, a Cambridge Econometrics közgazdasági tanácsadó iroda budapesti munkatársa. Tanulmányait Budapesti Corvinus Egyetemen, a Tübingeni Egyetemen és a Rajk László Szakkollégiumban folytatta. Az elmúlt 5 évben adatelemzéssel, modellezéssel, vizualizációval és ezekben a témákban végzett projektek vezetésével foglalkozott.